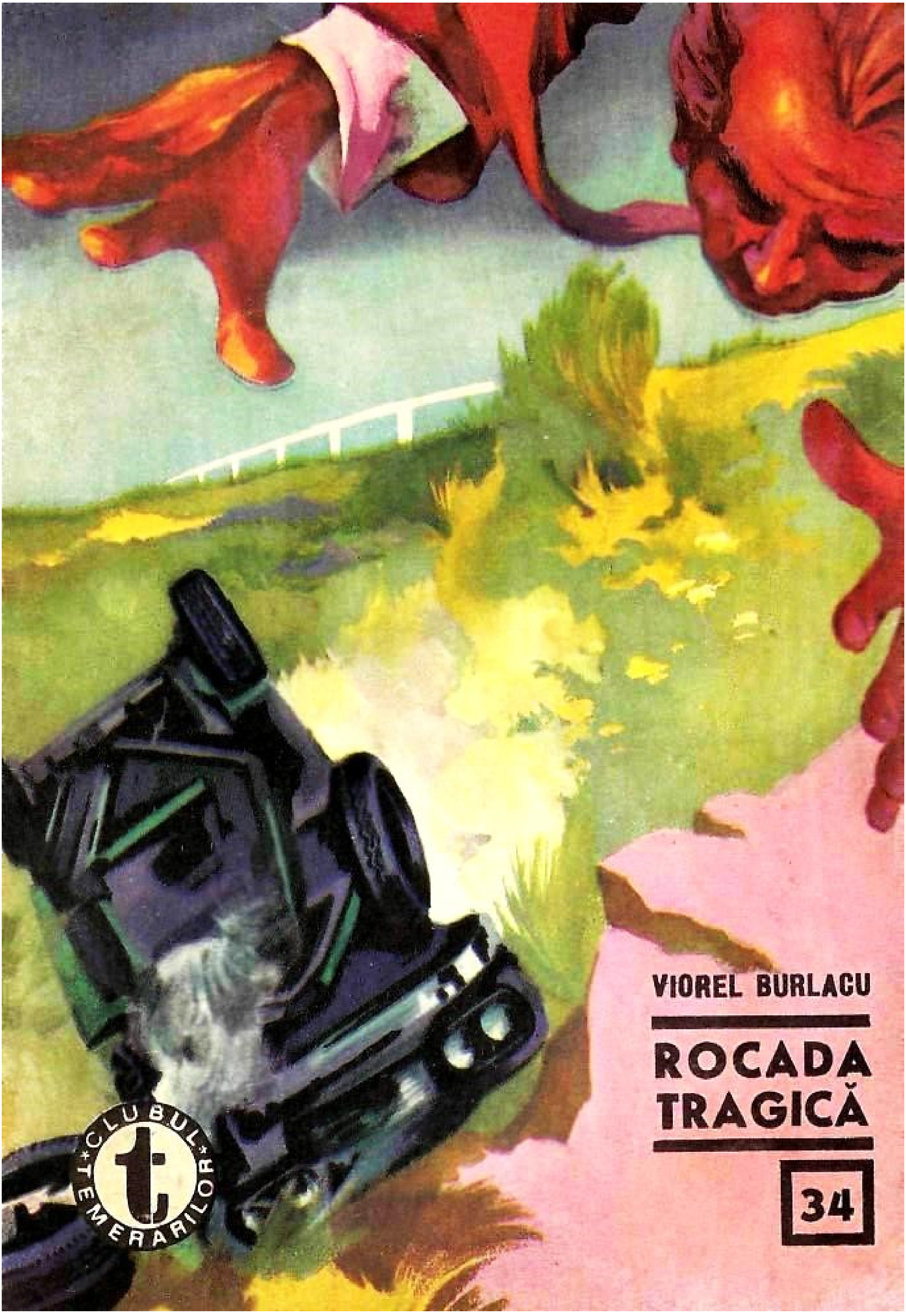

VIOREL BURLACU

ROCADA TRAGICĂ

34

CLUBUL TEMERARILOR

VIOREL BURLACU

ROCADA TRAGICĂ

Colecția
CLUBUL TEMERARILOR
NR.34

virtual-project.eu

București - 1967
EDITURA TINERETULUI
Redactor responsabil:
IORDANA URECHE
Tehnoredactor:
GABRIELA ILIOPOLIS
Coperta de
IONESCU DUMITRU

• SECVENȚE FĂRĂ LEGĂTURĂ?

Noapte de toamnă. Mașina aproape zbura. Acul kilometrajului se zbuciuma în jurul cifrei 100. Bărbatul de la volan fuma nervos și scrumul argintiu alunecă pe haina de piele, iar de acolo, undeva, pe podeaua mașinii. Din aparatul de radio, care clipea verde, izvora o melodie molcomă în contrast izbitor cu viteza vehiculului și cu agitația omului. Depășind centrul, se îndrepta spre cartierul nordic al orașului, când, din întunericul trotuarului, îi ieși în cale un om. Atât de bruscă fu apariția acestuia, încât nici frâna, nici virajul, ce amenințase să azvârle mașina într-un chioșc de ziare, nu folosiră la nimic. Trecuse doar o fracțiune de secundă de când apăruse atât de neașteptat, și imprudentul pieton zăcea pe caldarâmul umezit de bruma sidefie. Cel de la volan se repezi la accidentat, încercând să-l întoarcă cu fața în sus. De undeva apăru o pereche. Bărbatul sări în ajutor.

— Duceți-l la urgență, spuse acesta, scapă sigur, și-l ajută pe șofer să-l urce în mașină.

Un minut mai târziu vehiculul gonea cu aceeași viteză pe asfaltul umed. Perechea se topi în întunericul de unde apăruse.

Din casa de peste drum ieși o bătrânică. Se apropie cu pași grăbiți de locul accidentului. Culese de pe asfaltul umed o pereche de ochelari sparți și se înapoie de unde venise clătinând din cap. Curând la un geam se făcu lumină și înăuntru bătrânica se apropie cu greu de masa din mijlocul camerei. Bodogăni înciudată ceva despre bătrânețe, ochelari, scrise ceva în grabă pe un petec de hârtie, stinse apoi lumina și deschise larg geamul. Umezeala pătrunse înăuntru o dată cu aerul tare al nopții.

— Era un Fiat 1300, bunico, știi?

— Tu nu dormi, împielițatule? De unde știi că era Fiat?

— Mă uitam și eu pe geamul ăstălalt. M-a trezit frâna. Teribil șofer! Dacă nu frâna și nu ocolea, ar fi trecut precis peste omul care i-a ieșit în drum.

•

Plăcuța cu numărul 2 de pe strada Suvenirului era fixată pe peretele unei case arătoase, cu un etaj. Altădată veselă, portița pe care se înălțau tulpinile și florile reginei nopții sprijinea acum

un catarg negru, cu un steag pe care se ghicea figura cojită de ploi a unui sfânt, iar jos, ca de pe un blazon întunecat, două litere vesteau vecinilor că V.T. încetase din viață. Toți oamenii acestei străzi îl cunoșteau pe Victor Teodoru, excavatorist pe unul din șantierele orașului, prietenul țâncilor cărora le făcea zmeie și le povestea snoave, amatorul de table pe care nimeni nu se putea lăuda să-l fi bătut vreodată. Decedase la 46 de ani, lăsând, după numai un an de căsnicie, o văduvă de 25 de primăveri, de care se îndrăgostise cu un an mai înainte, când își petrecuse concediul prin părțile Sucevei. Medicul de circumscripție, chemat seara să constate decesul, scrisese ceva neclar pe certificat. Cadavrul fu ridicat a doua zi dimineața de o mașină neagră și dus la morgă pentru autopsie. Peste două zile toată strada află rezultatul autopsiei: atac de cord. Victor Teodoru nu mai fu adus acasă. Incinerarea se făcu conform cererii familiei, la crematoriu. Suspiciunile vecinilor se destrămară și bănuielile care planaseră o vreme asupra tinerei văduve se transformară într-o compasiune sinceră.

Dănuț Ionescu avea să țină minte multă vreme bătaia pe care i-o administrase Ionescu-tatăl. Și nu pentru că bătătorul de covoare lasă semne, ci pentru că, pentru prima oară, în ochii familiei trecea drept mincinos. Și poate nici asta nu l-ar fi necăjit așa de mult pe băiat, dar din ziua aceea un lacăt cât toate zilele îi închisese – fără drept de apel – drumul spre descoperiri celebre. Ca toți băieții de vârsta lui, și Dănuț Ionescu visa să realizeze combinația secolului, să găsească soluții chimice capabile să transforme orice metal în aur. Dar murise pisica. Și nu murise așa, oricum, ci fusese electrocutată. Așa stabiliseră doctorii, unde tatăl o dusese, suspectând turbarea. Și toată lumea din casă credea că bietul animal nu fusese altceva decât o experiență neizbutită, pe care Dănuț o făcuse în faimosul său laborator de fizică amenajat într-o boxă de pivniță. În seara aceea, după ce o căutase prin toate ungherele, Dănuț o găsise înțepenită în pivniță. Avusese și un martor, spunea el, pe nea Victor, care fusese acolo, în pivniță, când descoperise el leșul pisicii. E drept că acesta nu-l luase în seamă, nerăspunzându-i la bună seara. Dar cine să-i creadă băiatului cele spuse, când Victor Teodoru zăcuse în ziua aceea în pat, îngrijit de soția lui și când, în aceeași zi, decedase? Ce să fi căutat un om bolnav în pivniță, cu o cheie franceză în mână? Imaginație de copil!

•

Toată lumea îi spunea Moș Toader. Era de douăzeci de ani paznic de noapte la cimitirul din cartier.

În seara asta băuse poate chiar mai mult decât de obicei. Femeia cernită care stătea în genunchi pe podeaua cămăruței lui, implorându-l ca pe o divinitate, îl făcea să i se rupă inima.

— Nu e voie, doamnă, înțelegeți! Noaptea nu se intră în capelă. E și asta o lege. Morții să stea singuri. De ce n-ați fost ziua?

— Am fost, moș Toader, am fost, dar n-am putut sta o clipă singură cu el.

— !?!?

— Numai un ceas, moș Toader, un singur ceas, să-mi iau adio singură cu el. Să-l sărut... Să-l mai văd... Un ceas și atât. Îți dau orice, oricât, deși știu că dacă ești milostiv cu mine o faci numai pentru că ai suflet bun.

Și tremurând, printre lacrimi, femeia își scoase medalionul, așezându-i lanțul pe podeaua mâncată de vreme și de carii. Moș Toader mai trase o dușcă din sticla de drojdie, dar în loc să devină mai dârz, mai rău, mai arțăgos, simți că și bruma de împotrivire ce-o avea se destramă.

— Bine, doamnă... veniți la ora 11.

Bătrânul privi îngândurat voalul negru prin care se ghicea părul blond al femeii, ca grâul copt de timpuriu.

— Și luați-vă și ăsta, rosti cu dojană într-un târziu, dar femeia plecase.

Bătrânul îngenunche chiar pe locul unde stătuse mai înainte văduva și strânse într-o năframă înflorată medalionul. Sclipirile dispărură pe rând și în odăița mică și joasă se statornici din nou un întuneric molcom, destrămat de pâlpâitul lămpii de gaz de pe masă. Bătrânul goli înfuriat băutura rămasă în sticlă, băgă năframa cu bijuterii sub saltea și se lungi obosit pe pat. Se uită la ceas. Peste o oră intra în serviciu și peste trei urma să vină femeia.

• MORȚII VORBESC?

Figura asta de stil o folosea uneori doctorul Emil Ștefănescu, atunci când avea de făcut o autopsie. De câtăva vreme însă nu i

se mai ivise niciun caz interesant. Numai și numai accidente obișnuite. Nici autopsia pe care o făcuse ieri, și-n urma căreia semnase autorizația de înmormântare, nu-i adusese nicio noutate. Un banal atac de cord. Nu înțelegea ce i se păruse suspect medicului de circumscripție. Victor Teodoru murise normal, dacă se putea spune așa. Îl lăsase pur și simplu inima.

Acasă, doctorul Ștefănescu mesteca absent în ibricul cu cafea și se gândea că și el, pentru o fracțiune de secundă, se văzuse în pragul unei descoperiri. Mâna stângă a cadavrului era retractată ca la o intoxicație cu otravă. Până la urmă se dovedise că bietul om avusese un sindrom „Dupuytrène”. În mușchi se vedeau clar cicatricile a trei gloanțe. Făcuse, desigur, războiul. Apoi autopsia decursese normal și obișnuit. Oare cum s-o fi descurcat cu o mână anchilozată în munca lui? «Ia te uită», se gândi înciudat doctorul «cum naiba de n-am văzut pe fișă ce meserie avea? Cred că nu era trecută.» Lăsă lingurița în ibric și se precipită spre telefon. «Uite cum se produc erorile!» se mustră el. «Noroc că de data asta faptul n-a prezentat importanță pentru autopsie».

— O clipă – îi răspunse la întrebare funcționara de la evidență – să caut în registru. Victor Teodoru ați spus?… Da, a locuit în strada Suvenirului, nr. 2… 46 de ani… căsătorit… Profesiunea excavatorist.

— Cuuum?!!

— Ex-ca-va-to-rist, silabisi funcționara și închise telefonul.

— Ex-ca-va-to-rist, silabisi și doctorul uluit. Excavatorist cu o mână anchilozată?

Stinse aragazul murdar de cafeaua dată în foc, își luă balonzaidul și coborî scările blocului câte trei deodată. Peste 10 minute se așeza gâfâind pe sofaua prietenului său, căpitanul Val Antoniu, care-l privea amuzat. Ascultându-l însă, zâmbetul îi dispăru încet, încet și, în locul lui, pe fața căpitanului se statornici o expresie de surpriză.

— Iată, dragul meu Emil, că iar poți rosti sentențios: morții vorbesc…

— Da, da! Depinde însă dacă vor binevoi să ne vorbească sincer.

— Cadavrul e acum înhumat, nu?

— Ar fi fost o salvare. Familia a cerut însă să fie incinerat și operația s-a făcut azi-dimineață.

— Asta-i tare rău! Acum oare cine ne va putea vorbi? Cenușa?

•

În cabinetul maiorului Panait, căpitanul Antoniu aștepta hotărârea acestuia. Îi povestise cele relatate de doctorul Ștefănescu și bănuiala sa în legătură cu excavatoristul mort.

— Bănuiești deci o fraudă cu state fictive? Poate că n-au avut un post corespunzător și l-au angajat pe unul liber de excavatorist.

— Nu cred! Am vizitat azi-dimineață șantierul și am constatat că Victor Teodoru lucra în acord ca excavatorist. E ceva ciudat aici și aș vrea să mă ocup de cazul acesta.

— Bine! Dar numai până când ți se însănătoșește accidentatul. Pe urmă va trebui să cauți totuși mașina care l-a lovit. De altfel, treaba asta cu statele lui Victor Teodoru mi se pare destul de simplă, nu? Ce părere ai?

— Aveți dreptate! Cazul cu accidentul e mai complex… O fi vorba de o ț perfectă, glumi căpitanul Antoniu.

— Nu fi ironic! Intenționat ți-am repartizat ție accidentul ca să te relaxezi. N-am uitat cât efort ai depus în ancheta trecută.

•

Seara tomnatică îl întâmpină cu o boare ușoară, ce se cernea ca o fulguire umedă. Până a doua zi, când urma să se ducă din nou la șantierul unde lucrase Victor Teodoru, căpitanului i se părea o veșnicie. Deși era vorba de un caz simplu, al cărui deznodământ urma să aibă loc în cel mult o zi sau două, febra necunoscutului îl cuprinsese ca în anii de ucenicie. Făcu o vizită fără succes la spital, unde era internat accidentatul. Omul nu avea încă voie să vorbească.

Înnopta frumos și căpitanul hotărî să dea o raită prin cartierul excavatoristului. Pe drum își aminti discuția avută în aceeași dimineață, discuție care nu adusese nicio licărire de lumină în cazul accidentatului.

•

Un zumzet se auzise în biroul căpitanului Val Antoniu, și acesta apăsase clapa dictafonului. Un glas aspru pătrunsese în încăpere.

— Tovarășe căpitan, a sosit șoferul Ion Măgură.

— Să intre!

Ușa se descinsese și lăsase să treacă un bărbat blond, cu o mustață plină. Se oprise nehotărât în mijlocul camerei.

— Luați loc! îl invită prietenos căpitanul.

Frământându-și bascul, omul se așeză stingher pe marginea unuia din fotoliile din fața biroului.

— Știți de ce v-am chemat?

— Bănuiesc, dar mai mult decât am declarat tovarășului locotenent nu pot să vă spun nimic.

— Vrei să repeți? îl îndemnă căpitanul, vrând să-i imprime declarația.

— Veneam luni noaptea de la Brașov. Făcusem acolo un transport pentru șantier. După ce am trecut de punctul de control, aproape de cimitir am văzut o umbră într-un șanț. Am oprit și m-am apropiat. Era un bărbat rănit la cap. Mirosea grozav a alcool. M-am uitat în jur. Liniște și pace. Omul respira greu, gemea. L-am luat în camion și l-am dus la urgență. Acolo am fost oprit de doctorul de gardă, care a anunțat miliția.

Căpitanul îl privi o vreme și adăugă:

— De fapt altul este motivul pentru care te-am deranjat. Voiam să te rugăm să-ți amintești dacă într-adevăr nu era chiar nimeni pe-acolo. Dacă n-ai văzut vreun trecător, vreo mașină, vreun alt vehicul…

— N-am văzut nimic. Când voiam să-l urc în camion pe rănit, e adevărat că a ieșit dintr-o stradă laterală o mașină, după care am strigat să mă ajute, dar…

— Din ce stradă laterală?

— Din strada care mărginește cimitirul.

— Ce fel de mașină era?

— Un Fiat 1300.

— Număr, ceva special?

— Dacă aș sta să memorez toate numerele de mașini pe care le întâlnesc…

— Ai dreptate! Ești liber! Dacă o să mai avem nevoie de dumneata, o să te mai deranjăm

— Cum îi merge?

— Rănitului? Binișor. Îi trece, și poate atunci o să ne spună mai multe.

Omul se întoarse, dând să plece. În ușă se opri:

— Știți ceva? Dacă mă gândesc bine, cred că aș putea să vă spun ceva despre mașina aceea. Ultimele cifre erau 31… Vârsta mea… Chiar m-am gândit dacă n-o fi un semn rău că iese de pe lângă cimitir.

— Superstiții…

— Aveți dreptate! Vă salut, tovarășe căpitan!

•

Sosit pe strada Suvenirului, căpitanul Antoniu fu plăcut impresionat de liniștea de aici. Vorbind cu vecinii, află că lumea avea o părere bună despre Victor Teodoru și-i regreta moartea. I se spusese că se căsătorise de un an cu o învățătoare, pe care o cunoscuse într-o deplasare la Suceava. Dar ceea ce îl uimi mai mult fu vestea că automobilul din fața casei era al fostului excavatorist. Deci Teodoru avea mașină. Era puțin probabil că o putea conduce el, cu mâna invalidă. O cumpărase desigur doar de formă. Un plasament sigur al banilor. Ghici, deci, dinainte răspunsul vecinilor.

— El n-o folosea deloc. Soția și vărul acesteia îi făcuseră rodajul și se plimbau cu ea.

Căpitanul Antoniu pătrunse în curte și urcă cele două trepte care duceau la apartamentul ocupat până mai ieri de cel dispărut. Sună o dată scurt. Apoi îndelung. Nu-i răspunse nimeni. Vru să urce la etaj, dar se răzgândi. Coborî din nou în stradă. Un vecin îi spuse că văduva plecase, desigur, la cimitir.

Burnița se întețise. Își strânse impermeabilul cu cordonul. Mulțumi binevoitorului vecin, mai aruncă încă o privire casei, curții, mașinii care strălucea de umezeală, străzii liniștite și porni cu pași repezi spre casă. Dar ca de multe ori în munca sa, și de data asta simți ceva atrăgându-l înapoi, sâcâindu-i atenția. Ce anume? Recapitulă drumul, refăcu din memorie tabloul casei și străzii. Zadarnic. Tramvaiul opri scrâșnind în stație. Căpitanul puse piciorul pe scară și voi să se urce, dar ca un fulger, un gând îl făcu să sară jos.

Pașii repezi îl duseră din nou pe strădușa pustie și liniștită. În fața portiței, pe care se ghiceau resturi din regina nopții, lucea neagră mașina excavatoristului. Marca Fiat 1300. Ultimele cifre erau 31.

„Asta era deci, își spuse Val Antoniu. O fi oare mașina văzută de șoferul camionului? Sau o simplă coincidență?”

•

A doua zi căpitanul Antoniu vizită din nou șantierul unde lucrase Victor Teodoru. Stătu de vorbă cu inginerul-șef, căruia îi spuse între altele că l-ar interesa sursa banilor pe care excavatoristul îi folosise la cumpărarea mașinii.

— Ne miră faptul că dumneavoastră vă interesați de o asemenea problemă, se grăbi să-i răspundă inginerul-șef. Tocmai pe Teodoru să-l bănuiți dumneavoastră? Pe el, care a fost un om de bază al întreprinderii, un om cu care ne mândream? Vă asigur cu toată răspunderea că și-a câștigat banii în cel mai cinstit mod.

— Îl cunoșteați bine?

— Ce înseamnă bine? Avem peste trei mii de salariați. Nu poți să-i cunoști pe toți. Pe el însă îl știam, am vorbit de câteva ori împreună…

— L-ați văzut lucrând pe excavator?

— Asta vă mărturisesc că nu. Dar situațiile care-mi trec prin mână atestă clar că omul lucra bine. Așa că eu încă o dată v-aș rugă să…

— Dar nu vă mai agitați atât și nu faceți o tragedie din nimic, rosti căpitanul, privindu-l atent.

— Nici nu fac, se calmă inginerul. Sper că veți limpezi lucrurile cât mai curând. Noi voiam să-l trimitem în Japonia chiar luna viitoare, pentru un an, să studieze caracteristicile excavatoarelor Komatsu.

— Daaa! se miră sincer căpitanul.

Încercă să-și alunge o senzație de stânjeneală și-și luă rămas bun de la inginerul-șef.

Trecu printre blocurile în construcție și în curând se afla la locul de muncă al excavatoristului. Frontul de activitate de aici viza demolarea unor căsuțe părăginite, uitate parcă printre blocurile din jur.

— Nea Teodoru? răspunse întrebării sale un tânăr înalt care dirija excavatorul. Un maestru, tovarășe căpitan.

— Se descurca bine deci?

— Perfect. Întotdeauna aproape o normă și jumătate.

— Și cu mâna… Auzisem că avea reumatism…

— Nu știu nimic de așa ceva. A, știu la ce vă referiți. Când l-am văzut prima oară și mie mi s-a părut ceva ciudat în felul lui de a lucra. Dar am aflat repede despre ce e vorba. Nea Teodoru era stângaci, de aceea cred că-și mișca greu dreapta…

— Stângaci?!

— Stângaci! Dar făcea cu stânga cât fac alții cu trei drepte.

— Care-i dulapul lui?

— E acolo, în vagon, dar nu mai are nimic în el. A fost chiar azi-dimineață soția și a luat totul.

— Așa! Atunci la revedere și spor la lucru, tinere!

— Mulțumesc, la fel, tovarășe căpitan.

— Auzi? Ce fel de femeie e tovarășa Teodoru?

— Adică cum? Eu n-o cunosc. Dar e foarte tânără și foarte frumoasă... Ia uitați-vă ce noroc aveți, tocmai iese de la dirigintele de șantier! I-a luat lichidarea bietului om și ajutorul de înmormântare. Doamna aceea blondă... Avea gust nea Teodoru, nu glumă...

Căpitanul Antoniu privi gânditor după ea și se întrebă cum de-și unise destinul o femeie așa de frumoasă cu un om infirm. Îi trecu în minte un gând, în care pașaportul pentru Japonia dansa în ritm îndrăcit cu buletinul de București. Le alungă pe amândouă și, din ce în ce mai nedumerit, având senzația că vrea să apuce un lucru și nu știe de unde, se hotărî să facă o vizită și medicului de circumscripție, care scrisele pe constatarea decesului: „fără cauză aparentă de moarte”. Îl găsi agitat.

— Tocmai vă telefonasem, tovarășe căpitan, a nu știu câta oară, să vă cer o întrevedere referitoare la cazul Victor Teodoru. M-a vizitat doctorul Ștefănescu. Cred că ceva nu e în regulă.

— De asta am venit și eu la dumneavoastră. Și mie mi se pare că ceva nu e la locul lui. V-aș ruga să-mi relatați amănunțit tot ce știți despre acest caz.

— Pe data de 6 noiembrie am fost solicitat telefonic de vocea unei femei să vin de urgență în strada Suvenirului, nr. 2...

• LUCRURILE SE COMPLICĂ

— Doctorul s-a prezentat la adresa respectivă și a fost condus de o vecină în dormitorul familiei Teodoru. Erau de față soția decedatului și vărul acesteia. Victor Teodoru murise. Celui sosit nu-i mai rămânea decât să constate decesul. După toate aparențele, era vorba de un atac de cord. Începuse chiar să completeze formularul, când un amănunt îi atrăsese atenția. Observase o mică echimoză liniară, adică o pată, pe traiectul mâinii stângi.

— Mâinii stângi? îl întrerupse maiorul Panait pe căpitanul Antoniu din relatare.

— Da… A mâinii stângi.

— Cum putuse vedea el palma stângă, când degetele mortului erau chircite?

— Tocmai de aici încep complicațiile. Îmi permiteți să continui?

— Te rog, și iartă-mă că te-am întrerupt, rosti maiorul Panait, mutându-și agitat pipa dintr-un colț al gurii în celălalt.

— Doctorul, observând pata aceea ciudată, nu-i găsi nicio explicație și atunci scrisese pe formular: „fără cauză aparentă de moarte, atenție la mâna stângă”, explicând celor doi că e un deces pe care ar fi bine să-l mai vadă un medic. A doua zi, la prima oră, anunță autoritățile și imediat cadavrul fu transportat la Institutul medico-legal pentru autopsie. Operația fu executată de doctorul Ștefănescu, care constată un atac de cord și dădu autorizația de înhumare.

— Și doctorul Ștefănescu ce explicație a dat echimozei?

De data asta întreruperea aparținea tânărului locotenent Șelaru.

— La autopsie medicul legist n-a văzut nicio echimoză pe palma stângă. Întreg brațul stâng suferise un accident. Mâna prezenta sindromul „Dupuytrène” și crezu că la asta se referise și medicul de circumscripție.

— Vrei să ne explici? Nu prea ne pricepem la medicină, îl rugă maiorul Panait.

— Nici eu nu știam ce e acela, dar doctorul Ștefănescu m-a lămurit.

— Bineînțeles, interveni locotenentul atotștiutor, era vorba de ceva ce intervenise între timp, în cursul nopții, pe fiziologia cadavrului, nu?

— Sindromul „Dupuytrène” e o retracție a tuturor, degetelor, care survine cu timpul, uneori trec ani de zile și se datorește unor cauze externe. În cazul nostru cele trei gloanțe care au străpuns brațul.

— Ce se desprinde de aici? întreabă, după o pauză, maiorul, și privi zâmbind figura mofluză a tânărului locotenent Șelaru.

— De aici se desprinde… începu Antoniu.

— Nu, Antoniu! Lasă-l pe Șelaru să judece singur.

Locotenentul Șelaru stătu câteva momente gânditor, își notă ceva în notes și, deși urechile îi ardeau, rosti cu glas destul de sigur:

— Înseamnă că nu e vorba de un caz cu state fictive.

— Într-adevăr. Dar despre ce-i vorba?

— Cei doi doctori au cercetat fiecare alt cadavru.

— Te felicit, Șelarule! Căpitane, ți-l dau și pe el să te ajute. Apropo, ce-ți face accidentatul? Vrei să dăm altcuiva cazul?

— Nu încă, rosti căpitanul, aducându-și aminte de cifrele 31… Mai lăsați-mi-l câteva zile!

— Timpul astupă urmele, dragul meu, dar, în sfârșit…

În clipa aceea se auzi zumzetul dictafonului. Maiorul apăsă clapa. Se auzi glasul ofițerului de serviciu.

— E aici un copil cu un plic, în care e o notiță referitoare la un accident. Așteaptă jos.

— Și de ce mă suni pe mine?

— E vorba de accidentul întâmplat în noaptea de 6 noiembrie pe care l-ați repartizat căpitanului Antoniu.

Maiorul îl privi pe căpitan, zâmbind:

— Nu te lasă accidentatul să-l părăsești. Ce scrie pe bilet, tovarășe plutonier?

— Fiat 1300… Accident 6 noiembrie… Piața Republicii. Ochelari sparți… Ultimele cifre ale numărului mașinii 031…

— Să vină sus urgent, ordonă maiorul văzând fulgerarea de surpriză din privirea căpitanului Antoniu.

•

Locotenentul Victor Șelaru își dădu seama de la început că ancheta pe care trebuia s-o întreprindă la Institutul medico-legal era mai mult decât dificilă. Acolo se petrecuse o inversare de cadavre, fapt care ar fi trebuit până acum să iasă la suprafață, pentru că, așa cum se descoperiseră neconcordanțe la Victor Teodoru, trebuiau să se ivească asemenea neconcordanțe și la celălalt cadavru. Or nimic de genul acesta nu se semnalase. Poate că se amestecase în această „rocadă” cineva din personalul care intra în contact nemijlocit cu cadavrele. Șelaru procedă prin eliminare. Din 11 salariați rămaseră cu semn de întrebare doi: funcționara care omisese din fișă completarea profesiunii, deși în registru aceasta exista și autopsierul. Stătu de vorbă cu fiecare. Nicio lumină nu apăru de nicăieri. Fata, proaspăt angajată, fu atât de speriată, încât locotenentului îi

trebui răbdare multă și câteva pahare de apă până când reuși să se înțeleagă cu ea. Autopsierul excluse din capul locului posibilitatea unei încurcături de cadavre și nici nu mai voi să stea de vorbă mai departe.

Mâhnit într-un fel dar și bucuros parcă de eșecul repurtat, Șelaru porni agale pe malul Dâmboviței. Din castani cădeau frunze ruginii și un nor negru amenința cu ploaie. O mașină neagră trecu în viteză pe lângă el. Privind-o, Șelaru simți cum i se limpezește un gând care îi tot dădea târcoale din clipa în care îl chestionase pe autopsier: trebuie refăcut drumul vehiculului care a dus cadavrul. Și o dată cu prima rafală de ploaie, îi veni în minte o nouă soluție: «De ce numai drumul? Oare acasă la decedat nu se putea afla nimic nou?»

Prins de ideea aceasta, se grăbi să ajungă la birou, unde urma să-i expună căpitanului Antoniu rezultatul cercetărilor și gândurile lui în ceea ce privește direcția în care trebuia continuată ancheta.

Pe căpitanul Val Antoniu îl găsi foarte mulțumit. Îi împărtăși locotenentului cele aflate în urma discuției cu accidentatul. Rănitul cules din preajma cimitirului era un oarecare Neagu și fusese lovit de mașină în Piața Centrală când ieșea de la un bufet. Accidentatul își recunoscuse vina, băuse ceva mai mult, se certase cu tovarășul de pahar și plecase precipitat repezindu-se în stradă.

— Șoferul mașinii n-are nicio vină, conchisese el.

— Ba are, îl contrazisese căpitanul. De ce nu te-a dus la spital?

— Cum nu m-a dus la spital?

— Nu te-a dus el. Te-a abandonat la marginea orașului și norocul dumitale a făcut să fii văzut de șoferul unui camion, care te-a transportat la urgență. Altfel…

Căpitanul Antoniu îl ascultă apoi, la rândul lui, cu atenție pe locotenentul Șelaru. Îl felicită în gând pentru logica abordată.

— Înainte de toate aș vrea să fac unele presupuneri. Pot să fumez? întrebă locotenentul.

— Te rog!

— Să presupunem că suntem eroii unei povestiri și că jucăm rolul acestora. Ce gândește cititorul despre noi? Eu sunt cititorul și vă spun ce gândesc. Vă amuză?

— Mda! Poate fi un joc instructiv.

— Deci sunt cititor. Știu că s-au inversat niște cadavre. La morgă era greu, aproape imposibil. Atunci de ce nu căutăm acasă? S-o întrebăm pe soția mortului cum arăta soțul ei și dacă seamănă cu fotografia făcută la Institut. Am dreptate?

— Ai dreptate ca cititor. Dar eu ca organ de cercetare nu fac așa.

— De ce?

— Pentru că am ajuns la stadiul când, eliminând posibilitatea schimbării cadavrelor la morgă și pe drum, am în față aproape certitudinea că această „rocadă” s-a petrecut acasă. Deci ce s-ar impune, scumpe cititor?

— O descindere acasă la victimă, bineînțeles în lipsa celor rămași în viață.

— Te felicit, tinere, ai fler.

• PRIMELE CERTITUDINI

Lucrătorul de la Întreprinderea de electricitate care sosi a doua zi în curtea cu numărul 2 de pe strada Suvenirului era căpitanul Val Antoniu. Începu de formă controlul branșamentului electric de la etaj. Aici o cunoscu pe doamna Ionescu, care se plânse de Dănuț, un băiețel brunet, cu ochii neastâmpărați, care nici mai mult, nici mai puțin asasinase o pisică, electrocutând-o. Auzind-o, căpitanul zâmbi.

— Nu-i așa, tovarășe instalator, că dacă se mai joacă la curent poate să moară?

— Bineînțeles, bineînțeles, răspunse el, mângâind ciuful băiatului.

Acesta însă o ținea una și bună, jurându-se că el nu are nicio vină. Trecu apoi în garsoniera vecină cu locuința familiei Ionescu. Aici cunoscu un gazetar. Aflând de unde e, ziaristul ținu să-i povestească și el ceva. Căpitanul se mustră pentru profesiunea ce o adoptase. De ce nu spusese că-i de la spațiu? Poftim, ziaristul risca să-l bage în calcule și scheme electrice de care habar n-avea. Ce-o să râdă de el maiorul Panait…

— Cum vă explicați?

— Ce?

— Cum ce? Ce v-am relatat. E drept, nu prea sunt eu cursiv în expunere… Vă repet. Făcând dușul, am simțit la un moment dat

că mă cuprinde un tremur ciudat. Parcă mă curenta apa. Am sărit ca ars din cadă, gândindu-mă la pățania fotbaliștilor de la Benfica Lisabona.

Și iată că Antoniu se văzu obligat să controleze instalația electrică și cea de apă. Apoi îi spuse competent ziaristului, zâmbind ca luminat de un gând ascuns.

— O fi fulgerat, o fi fost o scurgere de curent. O fi fost ceva, nu? Când s-a întâmplat accidentul? Sunt sigur că pe data de 6 noiembrie!

— Într-adevăr, pe data de 6, la ora 19:30, dar nu înțeleg de unde știți. Și nu văd legătura…

— Nu e niciuna. Vă salut! Vom trimite totuși pe cineva să controleze, adăugă Antoniu, plecând precipitat.

Coborând scările, se gândi că numai o strălucită inspirație îl făcuse să nu se dea drept inspector de spațiu, în felul acesta dezlegase taina faimoasei și misterioasei asasinări a pisicii familiei Ionescu și dușul ciudat și periculos al ziaristului. Căpitanul făcu toate legăturile și deduse cu claritate proveniența vânătăii din palma excavatoristului decedat. Renunță să viziteze apartamentul acestuia, deși aflase că văduva era plecată la Suceava, sau poate tocmai de aceea, știind că avea oarecare răgaz. Peste 10 minute se afla pe un fotoliu confortabil din apartamentul doctorului Ștefănescu. Acesta îi ascultă amuzat relatarea despre moartea pisicii și despre baia fizioterapeutică a ziaristului. Dar după un minut agitația căpitanului îl cuprinse și pe el. Pe chipul amuzat al doctorului, ca altădată al căpitanului, se așternu o expresie de surpriză.

— Ambele la 19:30, pe data de 6 noiembrie, nu, Val?

— Exact. Data și aproximativ ora morții excavatoristului.

— Mica echimoză liniară de pe traiectul palmei stângi sesizată de medicul de circumscripție, nu-i așa? Deci Teodoru a fost electrocutat.

— Exact. Echimoza n-a mai existat la cadavrul autopsiat de tine, cadavrul acela fiind de fapt al altcuiva.

— Fantastic! I-ai spus maiorului?

— Deseară. Praf îl fac! Aș vrea însă să-mi formez o idee precisă a situației. Deci exact la ora când a murit pisica și a fost curentat foiletonistul, excavatoristul a pus mâna pe ceva care avea legătură cu o sursă de curent. Pe ce?

— Pe robinet, de exemplu, ca să se spele ca și ziaristul. Simplă coincidență. Accident.

— Dacă-i accident, de ce s-au schimbat cadavrele? Nu-mi convine. Eu suspectez o ț nu o întâmplare. Cum a ajuns curentul în instalația de apă? De ce nu s-au ars siguranțele? Trebuie neapărat să consult un specialist. Știi ce mi-a spus puștiul cu pisica? Că el are un martor care a fost de față când a găsit-o moartă în pivniță. Ghici pe cine! Nu bănuiești? Pe Victor Teodoru, care, cică, era cu spatele la el, aplecat peste o conductă, părând că umblă la instalația de apă, și care nici nu i-a răspuns la bună seara. Și știi unde a găsit cadavrul pisicii? În pivniță, lângă Teodoru. Pariez că acesta murise o dată cu pisica. Cum însă de nu era căzut jos?

— Rigiditatea survine întotdeauna după puțină vreme la morțile prin electrocutare, deci nu-i nimic de mirare, mai ales că puștiul spunea că era aplecat peste conductă, deci sprijinit de ea. Dragul meu Sherlock Holmes, piciul ți-a dat cheia enigmei. Văduva excavatoristului a declarat, și vărul ei i-a întărit declarația, că excavatoristul a zăcut toată ziua și au trebuit să stea lângă el, în casă.

— Așa e! Se naște deci aproape cu certitudine probabilitatea unui asasinat, de care cei doi nu sunt străini. Două lucruri nu știu încă, dar peste o jumătate de oră le voi afla: cu ce se îndeletnicea decedatul în fundul pivniței, și cine a acționat. Ei sau altcineva. Câți oameni sunt băgați în treaba asta? Sper într-un număr cât mai redus.

•

Locotenentul Șelaru era pur și simplu uluit. Căuta un ac în carul cu fân. Mereu o lua cu raționamentul de la început. Deci văduva avea un văr. Îl chema Edi. Edi și mai cum? Unde stătea? Cu ce se ocupa? Numele de fată al văduvei era Popescu, dar în actele de la evidența populației nu exista rubrică despre veri și verișoare. Caută-l pe Edi… poate Popescu, poate altfel. Unde? Nu locuia în Suvenirului. Atunci? Să cauți un prezumtiv Popescu în tot orașul era o enormitate. Și Edi de unde deriva? De la Eduard, de la Edige, sau era cine știe ce nume de răsfăț care putea să vină pur și simplu de la Ilie? După ce se chinui câteva ceasuri, locotenentul poposi în fața unei cești de cafea la Capșa. Ce-l îndemnase să intre aici, nu știa nici el. Poate amestecul de

studenți și pensionari, poate cel de actori și literați sau pur și simplu banala cafea care se bucura aici de o faimă anume.

Îl căută la telefon pe căpitanul Val Antoniu și îl invită la o turcească. Curând cei doi colaboratori își împărtășeau impresiile într-un colț retras al cafenelei.

— Singura cale, ca să-l găsesc pe acest Edi, e să-i iau urma de la Suceava, de unde a venit vară-sa, spuse înciudat locotenentul.

— Bineînțeles. Dar nu te necăji! Tot acolo merg și eu.

— De ce?

— Văduva excavatoristului a plecat în regiunea de unde a cules-o îndrăgostitul Victor Teodoru. Deci vom pleca împreună.

— Bineînțeles după ce...

— După ce vom face o vizită în apartamentul unde s-a petrecut un asasinat...

— Perfect pus la punct. Dar cu unele lipsuri.

— Ce zici, ne completăm de minune, nu?

— Se putea altfel? Nu degeaba vă secondez.

•

Fumul din cabinetul maiorului Panait era proverbial. Cu toții știau că, dacă intri aici și te întâmpină o adevărată ceață, e semn sigur că se pune la cale planul unei acțiuni ce solicită răbdare. Era deci și acum una din acele seri. Căpitanul își deșertase sacul, locotenentul înghițea în sec, iar maiorul pur și simplu părea că se amuză. Deodată spuse:

— E nostim jocul de-a cititorul și scriitorul, de-a scriitorul și eroii. Să știți că o să mă apuc și eu să-l învăț. Chiar astă-seară voi fi cititorul acestei povestiri. Cum se intitulează?

— Eu i-aș spune „Rocada”, rosti locotenentul.

— E un titlu nostim! Să vedem cine ne publică povestirea. Se scrie, deci, în aceste file că vajnicul căpitan Val Antoniu, deghizat sub identitatea unui instalator de electricitate, descoperă cauza care a provocat moartea excavatoristului. Îl întreb pe autor ce făcea căpitanul dacă ar fi avut inspirația să se dea drept inspector la apă, sau la spațiu.

— Flerul anchetatorului, sugeră locotenentul.

— Vă asigur că ar fi durat, se apără Antoniu, dar tot s-ar fi dezlegat enigma. Ziaristul a anunțat la I.R.E.B. Cineva ar fi venit și și-ar fi pus niște întrebări. De pisică aș fi aflat neapărat, pentru că în familia Ionescu faptul e mereu discutat. Și vă

asigur, scumpe cititor, că la cercetarea pivniței aș fi găsit cu siguranță locul unde s-a făcut contactul curentului cu conducta de apă. Adăugând că și doctorul Ștefănescu se preocupase de proveniența sindromului, trebuie să admiteți că era numai o chestiune de timp.

— Cred că ai dreptate! Să abandonăm jocul și să ne creionăm acțiunea viitoare, punându-ne câteva întrebări. Întâi: ce voia să ascundă rocada?

— După părerea mea, rosti Antoniu, o ț premeditată.

— Perfect. Mobilul crimei?

— Deocamdată necunoscut. Nici măcar presupus.

— Modalitatea e clară: electrocutarea. Se naște atunci o întrebare: de unde au luat cadavrul?

— Poate că e vorba de o ț dublă, sau de un omor prin imprudență tot dublu, interveni locotenentul. O fi fost cineva în vizită la ei în seara aceea, o fi fost o ceartă, o fi intervenit poate gelozia…

— Să presupunem că s-a certat gazda cu cineva, adică cu omul cu brațul anchilozat și că au ajuns să se lovească sau să se omoare. Cam șubred raționamentul, noi știind că excavatoristul a fost electrocutat și că celălalt a murit de inimă. Făcând concesii totuși, intervine altă întrebare. „Unde-i celălalt cadavru? Unde-i de fapt cadavrul lui Victor Teodoru?”

— Trebuie cercetată pivnița, boxa excavatoristului. Nu m-ar mira să găsim acolo un mormânt, presupuse Șelaru.

— Vom cerceta chiar azi, fu de acord căpitanul.

— Să continuăm! Excluzând ipoteza unui musafir, de a cărui dispariție am fi aflat până acum, de unde și-ar mai fi putut procura criminalul un cadavru? Presupunând că omorul a fost premeditat, înseamnă că data săvârșirii lui a depins de posibilitatea găsirii unui cadavru pentru schimb. Cadavrul unui mort de moarte naturală. Ce părere ai, căpitane?

— La părerea mea aș fi putut să adaug ceva argumente scrise, dar încă n-au sosit. Sfătuit de doctorul Ștefănescu, am trimis tuturor policlinicilor din țară fotografia cu un detaliu al brațului. Nu se poate să nu primim un răspuns. O asemenea deformare anatomică, adică mâna anchilozată, trebuie să existe neapărat pe vreo fișă medicală. Desigur, omul o fi avut nevoie de băi și o fi fost trimis la vreun tratament. Deci există o

posibilitate să dăm de urma celuilalt cadavru, a celui furat dacă se poate formula așa.

— Se poate, mai ales că sună misterios, surâse maiorul. Deci așteptare și tutun. Tutun e berechet. Șelarule, deschide puțin geamul, că nu ne mai vedem la față! În definitiv, de unde poate fi procurat un mort, dacă nu de la cimitir?

În clipa aceea sună telefonul. Maiorul ridică receptorul. Urmă o convorbire scurtă, la care Panait răspunse monosilabic, notându-și ceva într-un carnet. Apoi se așeză pe marginea biroului, legănându-și picioarele. Antoniu zâmbi. Îi era familiar obiceiul maiorului. Se vede că aflase ceva de care era foarte mulțumit. După o pauză, Panait spuse:

— Curioși? Cei doi afirmară din cap. Ei bine, acuși o să vină cineva care o să vă lămurească și pe voi.

În aceeași clipă ușa se deschise și un bărbat mărunțel, aproape chel, pătrunse în încăpere.

— Doctorul Marin, îl recomandă maiorul. Spuneți, ce vânt vă aduce pe la noi, tovarășe Marin?

Doctorul începu să vorbească cu un calm aparent:

— Cineva din cadrul miliției a trimis o adresă policlinicii noastre, cerând să se semnaleze cazurile de sindrom „Dupuytrène”. Cei trei se priviră semnificativ. Medicul-șef fiind în concediu am cercetat eu fișele și, într-adevăr, am găsit un asemenea caz. Dar pentru că la adresă era anexată o fotografie și din fișă nu reieșea dacă sindromul pacientului nostru era provocat de trei răni de gloanțe, am plecat la bolnav acasă pentru a-l consulta și a răspunde cât mai exact adresei respective.

— Și l-ați găsit… decedat, nu? întrebă maiorul.

— De unde știți? se derută doctorul.

— Știm, dar nu înțelegem de ce v-a mirat pe dumneavoastră.

— Nu asta m-a mirat, ci altceva. Când am ajuns la el acasă și i-am văzut chipul într-un tablou mi-am dat seama că trăiesc o stranie coincidență…

Și doctorul începu să povestească:

— Acum câteva zile, mai bine-zis câteva nopți, o mașină trecea cu viteză prin Piața Centrală. Deodată, din întunericul trotuarului, îi ieși în cale un om. Șoferul frână brusc. Mașina se urcă cu roțile laterale pe trotuar, dar degeaba. Am fost martorul accidentului. M-am grăbit să vin în ajutor. «Nu e grav», i-am

spus conducătorului, cercetând pulsul și privind țeasta celui căzut. «Sunt medic. Nu e grav dacă, bineînțeles, îl duceți urgent la spital!» Și l-am ajutat să-l urce în mașină. Asta a fost tot. Trebuie să știți însă că în mașină mai era un bărbat pe care tot șocul frânării nu l-a trezit. Cred că dormea.

— Dormea?!

— Sau poate era beat. Stătea rezemat în colțul opus celui unde l-am așezat pe accidentat. Vă spun aceasta, pentru că un fascicol din lumina unei vitrine cădea chiar pe fața lui. Avea o mustață ca a mea, și…

— Mă iertați că vă întrerup, dar aș vrea să ghicesc surpriza de care vorbeați, interveni Antoniu. Când ați văzut fotografia din perete, v-ați dat seama că pe omul acela l-ați mai avut o dată înaintea ochilor. Este?

— Exact. Pe Ion Pandele, omul cu sindromul, îl văzusem în seara de 6 noiembrie în mașina care a provocat accidentul de care v-am povestit. Dormea.

— Vă mulțumim, tovarășe doctor! O să vă căutăm negreșit într-o zi sau două, rosti maiorul.

Pe fața doctorului se citea regretul că nu putea participa, deși ar fi dorit-o, la limpezirea enigmei pe care o intuia. Ieși regretând vizibil.

După plecarea acestuia, o liniște adâncă se lăsă în cabinetul maiorului Panait. Doar prin geamul deschis se auzea freamătul viu și depărtat al orașului. Erau oare în pragul dezlegării enigmei? Maiorul rosti într-un târziu:

— Știm deci acum de ce fugea Fiat-ul cu o asemenea viteză, știm de ce a fost lăsat accidentatul pe drum, bănuim cimitirul unde a fost înmormântat de fapt Victor Teodoru, loc de unde probabil a fost adus omul incinerat… care se numește…

— Ion Pandele, completă căpitanul, uitându-se pe fișa adusă de doctor.

— Atunci cine era în mașină? întrebă maiorul.

— Ion Pandele, veni răspunsul sigur al locotenentului. Ion Pandele, care i s-a părut doctorului Marin că doarme, sau poate chiar dormea, ori era beat. Dar bine. Asta s-a petrecut la 6 noiembrie seara, când de fapt Ion Pandele era mort de 24 de ore și depus la capelă la cererea familiei. Doctorul i-a văzut deci cadavrul, adaugă locotenentul.

— Nu! L-a văzut pe Victor Teodoru, rosti sentențios maiorul Panait.

— Nu pricep raționamentul dumneavoastră, îndrăzni locotenentul.

— Raționamentul este simplu. Există două locuri cu câte un mort, care trebuie schimbați între ei. Unde trebuie făcută rocada aproape pe neobservate, știind că între cele două puncte există o distanță de cel puțin 15 minute cu mașina? La cimitir. Deci aici, pentru a-l lua pe Pandele, trebuia întâi adus Teodoru. Pe unul din trasee intervine accidentul. Pe care? Pe cel dinspre cimitir, pentru că lângă cimitir a fost aruncat rănitul. E clar, nu? Plecați la Suceava și dați de cei doi veri! Îi aduceți aici sub stare de arest preventiv. Și totul urgent.

— Urgent nu poate fi decât mâine dimineață.

— Adică mata spui că eu trebuie să aprob ca până atunci să vă ocupați de rocada cadavrelor în cimitir?

— Da! rostiră cei doi într-un glas. Să aprobați!

— Bine. Sunt sigur că acolo veți afla de existența vreunui scandal simulat în seara de 6 noiembrie care a distras atenția paznicului în afara cimitirului. Înainte de a pleca, o întrebare: Cum vă explicați asemănarea excavatoristului cu celălalt? Cei doi nu cred că semănau în realitate.

— Pariez, rosti căpitanul în loc de răspuns, că atunci când vom deshuma cadavrul lui Teodoru vom da de o mustață falsă și de o ț executată așa de bine, încât familia lui Pandele n-a putut observa nimic suspect.

— Prima confirmare o avem în însăși confuzia doctorului Marin, nu? – i se alătură Șelaru.

•

Coborând din cabinetul maiorului Panait, cei doi colaboratori se despărțiră, dându-și întâlnire a doua zi la ora 5 în fața cimitirului. Dar în jurul orei 10, în aceeași noapte, amândoi se întâlniră la poarta zidului care adăpostea locurile de veci. Recunoscându-se pufniră în râs.

— Nu prea execuți ordinele, locotenent Șelaru.

— Vă rog să mă iertați, dar am avut impresia că acel „noapte bună, tinere” suna mai degrabă o urare sinceră decât a ordin. În fine, sunt prins în „flagrant delict”. Ce ordonați să fac? Să plec, să mă culc și să nu pot dormi? Sau să fiu umbra dumneavoastră?

— Sună! ordonă căpitanul, luându-și o figură teribil de severă.

Când îi văzu pe cei doi, paznicul tresări.

— Bună seara.

— Bună seara, moșule! Ia spune, acum vreo două zile nu s-a întâmplat nimic deosebit pe aici?

— Ce să se întâmple?

— Vreun scandal, vreo bătaie pe stradă?

— Nu, tovarăși ofițeri. Cine face scandal în preajma cimitirului? Morții trebuie lăsați în pace. Să le tihnească somnul.

Cei doi se priviră, zâmbind aceluiași gând. Maiorul Panait nu ghicise. În fond prea ar fi fost banal, prea s-ar fi asemănat cu atâtea și atâtea romane. Povestirea lor trebuia să fie inedită, enigma greu de dezlegat, asasinul ingenios, diabolic.

— Noi știm precis ce s-a petrecut în noapte de 6 noiembrie aici la cimitir, adăugă căpitanul cu siguranță, și dacă te-am întrebat am făcut-o pentru că nu știm încă ce te-a determinat să accepți să faci un fapt interzis.

Uluit, bătrânul oftă, le deschise poarta și, resemnat, cu umerii căzuți, porni târșindu-și pașii spre căsuța lui, parcă invitându-i pe cei doi să-l urmeze. Zâmbindu-și la gândul unui succes așa de ușor, ofițerii porniră pe urmele lui. Și la lumina pâlpâită a lămpii de gaz sclipiră din nou în încăpere reflexele medalionului din basmaua înflorată.

— Ea mi l-a dat, femeia cu părul ca grâul copt de timpuriu.

— O femeie blondă, șopti locotenentul pe gânduri. Pariez că văduva lui Teodora are părul de culoarea grâului copt.

— Nu! E brunetă, răspunse sec căpitanul. Te ascultăm, moșule! Spune-ne toată povestea!

Și bătrânul le istorisi în cuvinte tremurătoare tot ce știa. Apoi tăcu. După un timp, căpitanul îl întrebă:

— Și dumneata ce ai făcut în timp ce femeia stătea în capelă?

— Am băut și am dat ocol cimitirului.

— Și n-ai observat nimic? N-ai auzit nimic neobișnuit?

— Nu. Eram aproape beat.

— Vreun zgomot de motor…

— Ba da… Asta da… M-am și mirat. Se vede treaba din cauză că pe străduța care mărginește zidul dinspre nord al cimitirului nu trece nimeni niciodată. Darmite o mașină. Va să zică era un automobil? Nu mi s-a părut?

— Nu, moșule, era un automobil. Deci l-ai auzit!

— Da!

Cei doi statură o clipă pe gânduri, apoi se ridicară să plece.

— Noroc, bătrâne! Și nu mai bea!

— Noapte bună, tovarăși ofițeri. Aoleu… luați ăsta! O fi blestemat, de aceea mă tot chinui, și bătrânul întinse mâna tremurândă în care se legăna basmaua înflorată cu bijuteria.

Cei doi se priviră o clipă, apoi căpitanul spuse:

— E al dumitale, de ce să-l luăm?

— E plata unei fapte necinstite, nu?

— Dumneata n-ai făcut-o pentru el.

— Asta așa e, mi-a fost milă de durerea femeii.

Ajunși în stradă, cei doi ofițeri se opriră sub primul felinar și-și aprinseră câte o țigară. Căpitanul vorbi primul:

— Pariez că blonda care suspinase atât purta de fapt o perucă de culoarea grâului copt.

— Cu cine pariați? Sunt de aceeași părere. Dar faptul acesta îmi dă al doilea element, care scurtează raza acțiunii ce trebuia să mă ducă la vărul văduvei, îi știu profesiunea, sau în cel mai bun caz una din pasiuni: machiajul.

— De ce el? De ce nu ea? întrebă căpitanul, pornind gânditor pe strada umedă.

— Pentru că n-o cred în stare să-și machieze soțul mort…

— E un argument destul de plauzibil. Dar dacă l-a omorât ea?

— Nici asta nu cred. Are numai 25 de ani. Totul admit: aventurieră, materialistă, cocotă, interesată după buletin de București și pașaport pentru Japonia. Totul. La ț însă nu mă pot gândi… Decât dacă…

— Decât dacă?!

— Decât dacă e vorba de o ț pasională. Or gândul incestului cu vărul ei încă nu mi-a trecut prin cap. Sunt convins că dacă doctorul Marin ar veni cu noi la Suceava, în una din pozele pe care le vom găsi la familia Popescu, familia văduvei, ar recunoaște în șoferul mașinii, care a avut ghinionul să lovească un om în seara de 6 noiembrie, pe vărul în cauză.

— Să știi că e o idee! Îl luăm cu noi negreșit.

• DEZNODĂMÂNTUL?

A doua zi de dimineață, înainte de a pleca la Suceava, cei doi ofițeri se întâlniră din nou. Șelaru sunase la apartamentul excavatoristului și îi deschisese căpitanul.

— Ei? îl întrebă tânărul ofițer.

— Am găsit în pivniță punctul unde s-a conectat curentul și locul unde excavatoristul a fost electrocutat. E vopsit proaspăt. Știi ce presupun? Că i s-a propus să înlăture vreun mic defect la conducta de apă și, în clipa când a atins țeava cu cheia, cineva de lângă el a conectat curentul în instalația de apă. Siguranța de la pivniță e înlocuită recent.

— Vreo urmă de groapă?

— Nu. Nici n-am căutat. Acum știu: cadavrul lui Teodoru e în cimitir la locul de veci al lui Ion Pandele. În apartament nimic de reținut, afară de un magnetofon și o vedere din Gura Humorului adresată familiei Teodoru, care a sosit după plecarea văduvei la Suceava.

— Scrie ceva interesant pe ea?

— «Din nou salutări de la odihnă. Victore, scrie-mi cum ai soluționat problema la aceeași adresă! Ard de nerăbdare. Al tău, Mihai. Vin pe 20 curent».

•

Cei doi ofițeri, împreună cu doctorul Marin, extaziat că va fi martorul unor întâmplări senzaționale visate încă din tinerețe, poposiră în după-amiaza aceleiași zile la hotelul modern din centrul Sucevei. Antoniu și Șelaru plecară la miliția regională, rămânând să se întâlnească cu doctorul la orele 19 la cafeneaua de peste drum de hotel. Plecând de la miliție, locotenentul radia. Toate presupunerile se dovediseră întemeiate. Edi Popescu exista în oraș.

— Eu știu de ce ești atât de fericit, îl necăji căpitanul.

— Și eu știu, dar nu bănuiesc ce știți dumneavoastră.

— Te bucuri că n-o să mai alergi în toată țara după vărul tinerei văduve. Îl ai pe tavă în strada Ciprian Porumbescu, nr. 175, spuse căpitanul recitind fișa: „Eduard Popescu, 35 de ani, căsătorit, doi copii și...”

— Și actor la teatrul local. Se justifică deci executarea magistrală a grimei cadavrului și travestirea femeii care a înduioșat atât de abil inima bătrânului paznic.

— Încă de la începutul anchetei mă tot gândesc dacă femeia n-ar putea să fie o unealtă oarbă. Știe ea oare ce rol a jucat? Nu cumva asasinul i-a servit o poveste verosimilă în care ea a crezut?

•

Imobilul căutat era un bloc nou, iar familia actorului ocupa un apartament la parter. Nu era decât soția acestuia acasă, cu cei doi copii, care plecară repede la joacă. Mirată de vizita celor doi ofițeri, femeia îi invită în casă.

— Edi a plecat la o repetiție, dar vine peste zece minute. Dacă vreți să-l așteptați…

— O să-l așteptăm, doamnă! Avem nevoie de niște relații referitoare la unul din colegii dumnealui, rosti căpitanul, căutând din ochi cu aviditate fotografia actorului. Dintr-un tablou imens, un soi de fotomontaj îl arăta în diferite roluri.

— Ce mai știți de cumnata dumneavoastră? întrebă fără nicio legătură Șelaru.

Femeia îl privi drept în față.

— Pe cei din această casă nu-i interesează persoana la care vă referiți. Suntem certați chiar înainte de a se mărita cu omul acela mai bătrân cu douăzeci de ani decât ea. A avut dintotdeauna, cel puțin de 10 ani de când o știu, o fire aventuroasă. Noi, cum v-am spus. Nu vorbim cu ea.

— Dar soțul? Nu-i făcea vizite?

— Cine, Edi? Unde? Tocmai la București? Când? Omul ăsta n-are timp nici să bea o cafea ca lumea. E când la repetiție, când la ședințe, când în turneu.

— Poate sunt și turnee prin București.

— Rar. Eu îl însoțesc întotdeauna în turnee. Am o activitate care-mi permite. Sunt culegătoare de folclor și folosesc orice împrejurare să plec din regiune. Turneele îmi oferă unul din aceste prilejuri.

Ascultând-o, căpitanul Antoniu simți deodată că începe să transpire, iar Șelaru avu vaga impresie că undeva ceva nu e în regulă. Femeia mințea, ca să acopere drumurile soțului său la București? În clipa aceea se auzi cheia intrând în broască și

după o clipă un bărbat robust intră în încăpere și privi mirat pe cei doi.

Urma deznodământul?

— Doriți desigur să-i vorbiți numai lui, nu? întrebă femeia, și fără să aștepte răspuns părăsi încăperea.

O tăcere stânjenitoare se așternu. Primul care vorbi fu stăpânul casei:

— Ați venit pentru Venera, cred!

— Da, pentru Venera Teodoru-Popescu, încuviință căpitanul, apăsând cu palma genunchiul locotenentului care se pregătea amabil să adaoge: „și pentru dumneata, domnule asasin principal”.

— Știu că a sosit în oraș ieri-dimineață. Mi-a dat un telefon și mi-a solicitat o întâlnire. Mi-a spus că soțul ei a decedat și că are nevoie de sfatul meu. Noi însă nu mai suntem în relații bune. Poate v-a spus soția mea. De când s-a măritat cu omul acela de la București. De aceea ieri am refuzat s-o văd.

— Da, ne-a spus doamna Popescu, rosti din nou căpitanul, prinzând de data asta ferm genunchiul locotenentului, care începuse să se frământe, de parcă ar fi avut praf de scărpinat după gât. N-ați vrea să ne însoțiți la o plimbare de un sfert de oră? adăugă Antoniu, sculându-se.

— Cu plăcere, tocmai am avut o ședință de repertoriu și poate mi-ar face bine o cafea, dacă vreți să fiți invitații mei.

— Bineînțeles, din toată inima, spuse Antoniu, zâmbind.

Ieșind, locotenentul se simți prins ca de un tremur. Toamna rece poposise în nordul țării mai devreme. Dar nu acesta era motivul, ci faptul că venind să-l „invite” ei pe presupusul criminal, iată că îi invita acesta la o cafea. Juca tare tipul, și locotenentul se simțea într-un fel intimidat.

Intrară la cofetăria unde-i aștepta doctorul Marin și se așezară la masa acestuia, dându-și mâna cu toții.

— Nu l-ați găsit? întrebă doctorul, și locotenentul simți că se sufocă atunci când începu să întrevadă adevărul.

— Dânsul e! rosti el cu o voce insinuantă, obligându-l pe Marin să fie atent la figura acestuia.

— Cred că e o confuzie, nu, tovarășe căpitan?

— Și eu cred, doctore! O confuzie care ne mâhnește și ne bucură în același timp.

— Vă machiați uneori? mai încercă o tentativă Șelaru.

— Depinde de rol, rosti calm și totodată încurcat Popescu.

— Ce machiaj, tovarășe locotenent, ochii… Celălalt, pe lângă că îi are negri, are și o cu totul altă conformație frontală.

Cei patru bărbați sorbeau cafeaua aromată și o liniște stânjenitoare se așternu la masă. După o vreme, Popescu rosti:

— Păcat că n-a avut noroc nici de data asta Venera! Ce s-o fi întâmplat acolo la București nu știu, și acum îmi pare rău că n-am vrut s-o ascult. Credeți că ceva n-a fost în ordine la ei acasă?

— Cine știe? – răspunse cald căpitanul. Acum unde poate fi verișoara dvs.?

Eduard Popescu se uită îndurerat și oarecum recunoscător în ochii căpitanului.

— Cred că o găsiți la Voroneț. Noi avem acolo o mătușă maică la mănăstire. De multe ori Venera se ducea la ea pe vremea când era învățătoare în satul vecin.

— Mda, rosti căpitanul. Dacă n-aveți nimic împotrivă vă voi conduce acasă. Revin în zece minute. Așteptați-mă!

Cei doi se priviră o vreme în tăcere, mai comandară o cafea și când o terminară apăru și căpitanul Antoniu extrem de bine dispus. Veselia de pe fața lui îi contamină și pe ei. Erau convinși că aflaseră noutăți destul de interesante. Dar nu apucară să schimbe nici două vorbe, că de masa lor se apropie ofițerul care le dăduse sumarele elemente despre familia Popescu la miliția regională.

— Vă caut de o oră, tovarășe căpitan. Și la hotel și la Popescu acasă… S-a înregistrat un accident pe șoseaua dinspre Gura Humorului. Mașina pe care ne-ați semnalat-o și ne-ați dat-o spre urmărire, Fiat-ul 1300, cu numărul 2-B 12031, s-a răsturnat într-o prăpastie.

Antoniu sări în picioare.

— Vă mulțumesc, tovarășe căpitan, rosti el repede. V-aș ruga să ne împrumutați o mașină.

— Vă și așteaptă afară, tovarășe căpitan.

•

Pe drum, spre locul accidentului, Val Antoniu le comunică celor doi ce aflase de la adevăratul văr al Venerei Teodora-Popescu. Femeia fusese, înainte de a se căsători, într-o legătură amoroasă destul de pătimașă cu un actor sucevean. Cei doi rămăseseră împreună și după căsătorie, iubitul părăsind teatrul local și angajându-se undeva la București, ca instructor artistic.

Se vede treaba că trecuse în ochii soțului drept vărul Venerei Popescu. Se recomandase Edi Popescu în loc de Eugen Panțuru, cum îi e numele de fapt.

— Pariez, Șelarule, că în capul tău se bat acum alte alternative.

— Aveți dreptate! Accidentul de la Gura Humorului o fi o sinucidere sau o nouă crimă? E cazul să facem o legătură între locul accidentului cu un alt element.

— Cu vederea asta, nu? rosti, zâmbind, Antoniu și scoase cartonul cu panorama reconfortantă a orașului Gura Humorului.

— Exact. Văduva a venit la Suceava să-și caute vărul cu care să se sfătuie. În fața refuzului acestuia i-a rămas acel Mihai, prietenul de la Gura Humorului, căruia Victor, soțul ei, trebuia să-i răspundă „cum a soluționat problema”. E vorba desigur de problema adulterului de care excavatoristul aflase.

— Sunt curios să știu când s-a petrecut răsturnarea mașinii! Înainte sau după vizita văduvei la acest prieten comun? se amestecă și doctorul, simțind că începe să devină și el un fel de detectiv.

Ajunseră la fața locului, după ce lucrătorii de la brigada locală de evenimente își terminaseră misiunea.

— Mașina venea de la Gura Humorului? ceru lămuriri căpitanul Antoniu.

— Da. Femeia mai trăiește. N-am reușit să dăm însă de bărbatul cu care era în mașină.

Antoniu îl privi contrariat pe lucrătorul local, apoi pe Șelaru, care întrebă:

— Bărbatul?

— Desigur. Milițianul punctului de control de la ieșirea din oraș, primind ordinul cu numărul mașinii care trebuia menționată în mod special pe rapoarte, a fost atent și la persoanele dinăuntru. Un bărbat era la volan și lângă el o femeie. Numai printr-o minune acesta a scăpat. Credem că șocul l-a proiectat afară; am găsit pardesiul agățat într-o rădăcină de pom ieșită oblic din versantul muntelui ce mărginește prăpastia. Pardesiul a rămas sfâșiat pe loc și omul, desigur cu mare greutate, a reușit să urce la nivelul șoselei. După părerea mea, se poate pune și ipoteza unei tentative de crimă. Ar fi fost normal ca bărbatul, o dată ce s-a salvat, să dea

alarma sau să coboare pe cărarea aceea și să vadă ce s-a petrecut cu femeia care era cu el în mașină. Nu credeți?

— Bineînțeles, tovarășe sublocotenent, se poate presupune și așa ceva. Rog să fie pus sub urmărire numitul Panțuru Eugen, de profesie actor. Care e starea accidentatei?

— Destul de gravă. A fost dusă de urgență la spital.

În poșeta victimei găsiră o altă vedere, care îi punea în posesia adresei misteriosului personaj Mihai Preda: Vila 18, strada 1 Mai, Gura Humorului…

— Doctore, spuse Antoniu, iar n-ai avut noroc să-l întâlnești pe Eugen Panțuru.

— Nu-i nimic. Mai am răbdare.

• CRIMĂ PASIONALĂ?

La adresa de pe ilustrată îi aștepta însă o nouă decepție. Mihai Preda plecase din localitate. Nimeni nu știa când și unde. Așezându-se pe marginea paturilor în camera pe care administratorul le-o pusese la dispoziție, cei trei se priveau de parcă atunci s-ar fi văzut pentru prima oară. Se lumina de ziuă, când se auzi o bătaie scurtă în ușă.

— Intră! rosti căpitanul.

În cameră apăru lucrătorul de miliție, cu care discutaseră în cursul nopții.

— Am găsit bărbatul care a fost în mașină. Omul își agățase pardesiul în rădăcina aceea. Încercând să se apuce de ceva, s-a prăvălit și el în prăpastie. Nu-l observasem din cauza întunericului. E destul de grav rănit. L-am dus la spital.

Cei trei se aruncară pur și simplu în mașina care curând opri în fața spitalului.

O soră îi conduse într-o rezervă. Bărbatul se trezise. Ochii îi ardeau. Doctorul Marin se apropie nerăbdător de patul lui, îl privi, dar se întoarse precipitat spre ceilalți trei, care-l așteptau întrebători.

— Nici ăsta nu e Eugen Panțuru. Are ochii verzi.

— Sigur că nu e, spuse subofițerul care-i adusese cu mașina de la vila de pe strada 1 Mai, Gura Humorului. E Mihai Preda. Pe el l-au găsit dânșii în fundul prăpastiei.

— Tovarășă soră, bolnavul poate vorbi?

— Pot, pot vorbi, mi-am rupt numai oasele, n-am nimic la cap, răspunse în locul sorei omul din pat.

Dar, parcă vrând să infirme cele spuse, leșină.

•

În aceeași dimineață, în camera de la vila nr. 18, cei trei fură treziți, după abia un ceas de somn, de Eduard Popescu.

— V-am adus fotografia lui Panțuru, spuse el.

Doctorul Marin se repezi primul.

— Asta da! El e.

Ceilalți doi privară și ei figura frumoasă a bărbatului din fotografie.

— Să știți că Venera nu e vinovată de viața pe care a dus-o și de faptele pe care le-a săvârșit. El e vinovatul, rosti după o vreme actorul, aruncând o privire plină de ură spre fotografia de pe pernă. El! Și ieși din cameră cu pași abia auziți. Pedepsiți-l!

În geamuri începuse să izbească o ploaie rece de iarnă. Înăuntru se lăsase frig.

•

În aceeași zi, la prânz, Venera Teodoru, născută Popescu, muri. Despre Mihai Preda aflaseră de la București că e tovarăș de muncă și prieten cu Victor Teodoru. În general, avea aceeași caracterizare bună pe care o primise căpitanul Antoniu despre excavatorist când vizitase șantierul. Întremați într-un fel de aceste date, căpitanul și locotenentul îi făcură imediat o vizită la spital, dar doctorul de gardă le comunică o înrăutățire a stării bolnavului, ca urmare a unei complicații ivite ulterior, și le recomandă să nu-l oblige să vorbească. Mihai Preda îi privi cu ochi umezi și șopti aproape ininteligibil:

— Banda de magnetofon… Suvenirului… Panțuru știe de ea… A plecat s-o ia… Mi-a spus Venera…

Și extenuat de efortul făcut, leșină clin nou.

• DOUĂ GREȘELI

Avionul îi lăsă pe aeroportul Otopeni tocmai când seara începea să se aștearnă peste București. Doctorul Marin nu suporta zborul și rămăsese să vină cu trenul. Cei doi pătrunseră în casa din strada Suvenirului în jurul orei opt și-și luară cele mai

strategice poziții în vederea arestării lui Eugen Panțuru. Dar noaptea trecu fără ca acesta să apară.

— Dacă a fost dimineața sau în cursul după-amiezii? rosti la un moment dat Șelaru.

Și deodată amândoi își dădură seama că făcuseră totuși o greșeală. Ferindu-se să nu-și trădeze prezența în locuință nu aprinseseră lumina și nu verificaseră dacă banda care se găsea pe magnetofon era cea pe care o căutau atât ei, cât și Panțuru. Se repeziră acum amândoi la magnetofon. Ochiul magic sclipi verde în zorii lăptoși care se strecurau prin transperant. În încăpere se auzi o melodie molcomă, cântată la saxofon, înfrigurați, luară benzile la rând. Degeaba.

— Era și normal. De ce să aștepte? L-am crezut un tip obișnuit. Fără tupeu. El, desigur, a venit direct de la aeroport aici.

Lucrul acesta îl confirmă de altfel, după câteva minute, o vecină, pe care o întâlniră pe scară. «Tocmai veneam de la slujbă, când un taxi opri în fața casei. Domnul Edi coborî, nu zăbovi înăuntru niciun minut și ieși. Salută galant ca de obicei și plecă.»

— Iată deci două greșeli, rosti cu o oră mai târziu, în biroul său, căpitanul Antoniu.

— Două? întrebă Șelaru.

— Sigur. Casa lăsată fără supraveghere e a doua, nu?

— Aveți dreptate!

În clipa aceea sună telefonul. Era doctorul Marin. Vorbea din gară, unde tocmai sosise cu trenul de la Suceava.

— Tovarăşe căpitan, sunt tare! Dacă-l prind n-o să mai glumiți pe seama pornirilor mele detectiviste.

— Pe cine, tovarăşe doctor? întrebă căpitanul.

— Pe Panțuru. E în gară. Mă țin de el ca o umbră, veniți și dumneavoastră, sau mă descurc singur?

— Tovarăşe doctor, descurcați-vă singur până venim! Vă felicit. Închizând telefonul, căpitanul îi spuse locotenentului: Uite, Șelarule, că și detectivii au un Dumnezeu care le iartă greșelile și-i ajută. Haidem!

După câteva minute, cei doi colaboratori soseau pe peron. Nici urmă de doctor și de Panțuru.

— Ei, cum e, tovarăşe căpitan, cu Dumnezeul detectivilor? îl tachină Șelaru.

— Nu se poate să nu dăm de ei. Numai de nu s-ar fi suit Panțuru în vreun tren și doctorul să se fi luat după el. Să vedem la miliția gării dacă nu știu ceva.

Intrând acolo însă îl găsiră pe doctorul Marin sub stare de arest, dar foarte vesel.

— Tovarășe căpitan, raportă un sublocotenent la întrebarea lui Antoniu. Individul acesta a furat o servietă a unui călător care tocmai se urcase în trenul de Timișoara. Noroc că eram pe peron și l-am surprins chiar eu asupra faptului.

— Ce spuneai, Șelarule, de Dumnezeul detectivilor? Ia uite! și scoase, victorios, din servieta „furată” de doctor o rolă de magnetofon, apoi se adresă ofițerului din gară: Dânsul, arestatul, e de-al nostru. A făcut o treabă colosală.

•

Biroul maiorului Panait plutea din nou într-un val de fum. Erau adunați acolo toți cei care avuseseră de-a face cu acest caz. Căpitanul apăsă pe un buton și în cameră se auzi vocea caldă a unei femei, uneori aproape șoptită, uneori speriată, uneori gravă. „Nu știu cine va auzi primul aceste cuvinte, dar eu le rostesc pentru tine, Edi, bunul meu văr, care uneori m-ai înțeles, alteori m-ai mustrat. Ai avut dreptate! Teodoru a aflat de dragostea mea pentru Eugen. Inevitabilul s-a petrecut sâmbătă seara. Era ziua mea, 5 noiembrie. Victor a venit abătut de la șantier. Totuși mi-a adus un dar, un colier minunat. L-a găsit la noi pe Eugen și s-au închis împreună în camera din față. Am simțit că tot pământul a fost cuprins de o flacără uriașă. Apoi au plecat. Au venit târziu, după miezul nopții. Teodoru s-a culcat, iar Eugen m-a chemat în bucătărie. Aici mi-a spus că soțul meu aflase tot. M-a întrebat dacă-l mai iubesc ca înainte, când eram la Suceava și, bineînțeles, i-am răspuns că da. Eram atât de îngrozită, încât l-am ascultat orbește. În noaptea aceea a făcut un plan amănunțit. Un singur lucru n-am înțeles atunci: că de fapt el intenționa să-l omoare pe Teodoru. Nu știu dacă în noaptea aceea am închis ochii. M-am gândit în fel și chip ce e de făcut, dar parcă peste toate gândurile mele se lăsase o negură. A doua zi am umblat năucă pe străzi, prin cimitire, cum mă învățase Eugen. Când am ajuns acasă pe seară, ireparabilul se produsese. Eugen mă aștepta în prag. Teodoru murise de inimă rea. «Nu a rezistat» mi-a spus. «Am discutat din nou cu el toată ziua, i-am spus că te iubesc, de când te iubesc, i-am mărturisit

că nu pot trăi fără tine, că nu ne vom despărți niciodată. A alunecat pe podea ca o cârpă. Ce ne facem, Venera?» «Fugim,» i-am răspuns eu. «Nu putem, Venera, vom fi bănuiți». «Noi? De ce», m-am mirat eu. «Pentru că știu cei de la Suceava. Dar ar mai fi o scăpare». «Care?» l-am întrebat eu, ca flămândă de aer. «Care?» «Să faci totul cum spun eu. Faci?»

Astfel a trebuit să joc la cimitir o scenă penibilă și l-am ajutat în tot ce-a făcut acolo, în capelă, la schimbarea cadavrelor. Nici nu știu cum am rezistat. Cred că de frică. În locul lui Teodoru a fost dus la morgă un cadavru luat din cimitir, iar Teodoru machiat i-a luat locul în pământ. Dar în loc să mă simt eliberată, am senzația că mă afund mai adânc în smoala păcatului meu. Eugen m-a amenințat în fel și chip când i-am spus că vreau să mă duc la Voroneț, să mă spovedesc și să rămân să-mi ispășesc greșeala și dragostea mea vinovată. M-a încuiat în casă. Am să fug, am să vin la tine, Edi, să mă sfătuiești ce să fac, deși oamenii nu vor afla niciodată de fapta noastră, pentru că – așa cum spune Eugen – a realizat ceva perfect... Fără urme... Se aude ușa... a venit... el... a... nimeni nu știe de fapta noastră...”

Brusc, vocea lui Aznavour se auzi de la mijlocul unui cântec, cântând oarecum semnificativ: „Îl faut savoir”... După o vreme, maiorul rosti:

— Iată că totuși știm de fapta lor și că Eugen Panțuru n-a realizat ceva perfect. La ce te gândești, Șelarule?

— Meditam. E păcat de munca noastră. Să ajungem după atâta efort, să dezlegăm o crimă pasională, noi, care meritam cu totul altceva. Trebuie să-l găsesc neapărat pe acest Eugen Panțuru. Am acum destule elemente care să mă ducă la el și destule motive să-l fac să ne simtă puterea.

• LOVITURA DE TEATRU

În zilele următoare căpitanul Val Antoniu și locotenentul Șelaru pierdură multă vreme pentru a pune la cale un plan bine organizat de arestare a lui Eugen Panțuru. Era ultima filă pe care o aștepta dosarul „Rocada”. Expertiza tehnică dovedise că într-adevăr accidentul de la Suceava fusese provocat. Panțuru o urmărise desigur pa Venera Popescu bănuise că i se confiase lui Preda și vrusese să scape de martori.

Se umblase la motorul mașinii, dar nu la nuca de la bara de direcție, cum se presupusese, ci la șnecul de la caseta volanului care, sărind după câțiva kilometri, adică exact când vehiculul avea mai multă nevoie de volan pentru a lua virajele serpentinelor, provocase accidentul.

După o săptămână de la moartea Venerei Popescu, Mihai Preda, în ghips, fu adus la București. Îl invită de urgență pe căpitan la el acasă. Acesta sosi împreună cu Șelaru și cu doctorul Marin.

Primul lucru de care întrebă fu dacă au găsit banda de magnetofon.

— Da!

— L-ați prins?

— Nu, dar e chestie de zile.

— Nu rabdă el să stea ascuns atâta. Vine, n-aveți nicio grijă, spuse cu siguranță Preda.

— Unde să vină? întrebară cei doi ofițeri.

— Să-și ia răsplata crimei…

Cei doi zâmbiră amar.

— Justiția imanentă, nu? spuse căpitanul.

— Nu la răsplata aceea mă gândesc. Ci la cealaltă.

Celor trei li se stinse zâmbetul. Simțiră că sunt în pragul unei revelații. Preda îi privi amuzat.

— De ce ați venit dumneavoastră la mine, la Gura Humorului? V-a pus pe drum vederea mea, nu?

— Da. În care îl întrebați pe Teodoru dacă a soluționat problema.

— Și despre ce problemă bănuiți că era vorba?

— Aflase de legătura dintre soția lui și așa-zisul văr al acesteia.

— Da’ de unde! Habar n-avea de așa ceva. Cei doi puteau să mai conviețuiască așa până la sfârșitul vieții.

— Atunci?

— Tezaurul.

— Ce tezaur?!!

— Victor Teodoru a descoperit, excavând temelia caselor demolate, o casetă cu bijuterii și monede evaluate de noi doi la câteva milioane.

Cei trei îl priveau înmărmuriți:

— Nu putea cerul să ne lase pe cap tocmai nouă o biată crimă pasională! rosti Antoniu bând cu sorbituri mari apa din pahar.

Mihai Preda se uită la ei, zâmbind mucalit:

— Ați crezut că e din dragoste?

— Am crezut. Ne-a indus în eroare banda Venerei Popescu.

— Așa a știut și ea. Teodoru, cum a găsit bijuteriile, mi-a spus mie. Nu știa ce să facă cu ele. Nu-l văzuse nimeni. Era noapte. Ispita pusese gheara pe el. I-am dat singurul sfat ce i-l puteam da. Să predea Statului caseta. A doua zi trebuia să plec în concediu. M-a condus la gară. Era agitat și mi-a spus că s-a sfătuit cu vărul soției, care l-a povățuit să n-o predea integral. Eu l-am privit lung și i-am spus: «Faci cum te duce mintea și inima!» Nu știu ce a făcut, știu doar că a murit. Caseta, desigur, că nu mai e în dulapul lui de la șantier...

Cei doi ofițeri plecară. Antoniu își aminti cum se întâlnise cu Venera Popescu în ziua în care aceasta luase lucrurile din dulap. Desigur și caseta. De unde putea căpitanul să prevadă atunci că femeia ducea fără știrea ei în mica valiză câteva milioane de lei în aur și nestemate?

•

Cercetară apartamentul din strada Suvenirului centimetru cu centimetru. Desfăcură în piese componente aragazul, radioul, magnetofonul, mașina de spălat rufe, aspiratorul, totul. Boxa din pivniță fu săpată până la adâncimea de un metru. Detectorul de metale prețioase se dovedi și el neputincios.

La fel se procedă și cu camera mobilată, pe care Eugen Panțuru o avea într-unul din blocurile din cartierul Berceni.

Fiecare din coletele de la depozitele de bagaje fură cercetate cu detectorul. De asemenea apartamentul de la Suceava al urmăritului. Controlară chiar pneurile Fiat-ului căzut în prăpastie. Nici urmărirea nu dăduse încă vreun rezultat.

Între timp fu deshumat cadavrul lui Teodoru și toate prezumțiile se dovediră a fi întemeiate. Fardul și mustața falsă îl ajutaseră pe criminal să-l dea drept Ion Pandele. Paznicul cimitirului predase totuși medalionul miliției și acesta se dovedi a avea o valoare considerabilă. Se presupusese a fi una din componentele tezaurului descoperit de excavatoristul Victor Teodoru.

Dar despre Eugen Panțuru și despre comoară nu fu găsită nici urmă.

•

Văduva lui Ion Pandele ceru căpitanului Antoniu să ia acasă cenușa soțului său. Șelaru din compasiune, se îndeletnici cu procedura. Dar s-a întâmplat ca urna să rămână pe loc în firida crematoriului Cenușa, iar Șelaru, după o vizită lungă la familia Pandele, să se prezinte la locuința căpitanului Antoniu în puterea nopții.

— A, bună seara, nepot de detectivi celebri! Poftește, poftește, îl întâmpină acesta cu ochii cârpiți de somn. Tocmai mă perpeleam că nu am cu cine juca un pinaclu la ora unu noaptea.

— Jucăm tovarășe căpitan, jucăm, dar să știți că sunt pus pe fapte mari! Jucăm pe bani.

— Bravo! Ai luat salariul?

— Nu, am câștigat la Loto…

— Cât?

— Câteva milioane!

Căpitanul îl privi emoționat.

— Șelarule, cred că vrei să spui că ai găsit tezaurul.

— Da, tovarășe căpitan!

— Unde?

— Sub cenușa din urna lui Teodoru. Un pumn de nestemate. Iată-le!

Și dintr-un săculeț căzură pe masă diamantele. Cei doi priviră o clipă jocul rece al miilor de raze.

— Și i-am spus doar lui Ștefănescu că ne va mărturisi cenușa, rosti Antoniu umezindu-și buzele.

Se precipită spre un bufet cu polițe de cristal de unde aduse o sticlă în care lucea un lichid rubiniu.

— Să bem pentru victorie, băiatule!

— Să bem tovarășe căpitan. Că merităm.

— Că merităm și că ne sufocă modestia.

Paharele se ciocniră cu clinchet vesel.

— Și unde-i urna? A rămas la văduva lui Pandele?

— Nu, e la locul ei. Îl așteaptă pe Eugen Panțuru.

— Sperăm că vine cât mai curând.

— Vine, n-aveți grijă! El crede că milioanele sunt acolo. Răsplata crimei…